Λόγος ΜΑ' - Επιστολή προς μοναχή, για να μην στενοχωρείται για τους κεκοιμημένους (Άγιος Μάξιμος Γραικός)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 9 Ιουνίου, 2022

Όπως και ο ίδιος κατέχομαι από θλίψη και λύπη του σώματος και της ψυχής μου, έτσι ακούω και για σένα, ότι υπέστης τις ίδιες στενοχώριες και στενοχωρείσαι πολύ και ζητάς από όλους παρηγοριά. Πώς να βοηθήσω τον εαυτό μου και να γλυτώσω από την στενοχώρια, το ξέρω και μπορώ να το κάμω, επειδή εξαρτάται από την βούλησή μου και το καλό και το κακό, και έχω την εξουσία να κατευθυνθώ και δεξιά και αριστερά. Κανείς δεν μπορεί να με εμποδίσει στην σωστή μου απόφαση, όσο έχω εκ δεξιών μου τον επιβλέποντα τις σκέψεις και τις πράξεις μου Ιησού Χριστό, όπως με διδάσκει ο θείος προφήτης που λέγει: «*Προωρώμην τον Κύριον διαπαντός, ότι εκ δεξιών μου εστιν, ίνα μη σαλευθώ*» [1]. Κατ’ αυτόν τον τρόπο, λοιπόν, παρηγορώ και βοηθώ τον εαυτό μου στην στενοχώρια μου.

Την αγία όμως ψυχή σου, που βρίσκεται σε μεγάλη θλίψη, πώς αλλιώς μπορώ να την παρηγορήσω και να την απελευθερώσω από την μεγάλη πίκρα που την θλίβει, παρά με τα λόγια του αποστόλου Παύλου, που παρηγορώντας μας δίνει την εξής εντολή: «*Ου θέλομεν δε υμάς αγνοείν, αδελφοί, περί των κεκοιμημένων, ίνα μη λυπήσθε καθώς και οι λοιποί οι μη έχοντες ελπίδα. Ει γαρ πιστεύομεν ότι Ιησούς απέθανε και ανέστη, ούτω και ο Θεός τους κοιμηθέντας διά του Ιησού άξει συν αυτώ*» [2]. Αυτά είναι τα αξιοσέβαστα λόγια του αποστόλου. Η σημασία τους έχει ως εξής. **Το μυστήριο της ορθόδοξης πίστεως σε σχέση με μας τους ευσεβείς συνίσταται κυρίως στα τρία πιο βασικά δόγματα. Πρώτον**, στην εν σαρκί γέννηση του μονογενούς Υιού του Θεού, ο οποίος, ενώ είναι ασώματος, αόρατος και ακατάληπτος Θεός, ευδόκησε από την πολλή αγαθότητά Του να ενδυθεί την ανθρωπίνη σάρκα και να γίνει ορατός, καταληπτός και απτός άνθρωπος. **Δεύτερον**, αφού έγινε άνθρωπος, πέθανε ως άνθρωπος, για να χαρίσει διά του θανάτου Του την αιωνία ζωή σε όλους αυτούς που βαπτίζονται στο όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, κατά την εντολή Του που λέγει, «*ο πιστεύσας και βαπτισθείς*

σωθήσεται» [3]. Δηλαδή θα ζει αιώνια την αγγελική ζωή, αφού γλυτώσει από τα αιώνια βάσανα που αναμένουν τους αμαρτωλούς. Και έπειτα προσθέτει: «*και όσοι δεν έχουν πίστη, θα καταδικαστούν*»[4] μαζί με τα ασεβή δαιμόνια. **Τρίτον**, αφού ενσαρκώθηκε και δέχθηκε τον θάνατο ως άνθρωπος, Αυτός κατά την τρίτη ημέρα ανέστη εκ νεκρών και νίκησε τον θάνατο.

Εμείς, που πιστέψαμε στον Χριστό και βαπτιστήκαμε στο όνομα του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, ελπίζουμε με αυτήν την πίστη να γίνουμε άξιοι της εκ νεκρών αναστάσεως και της αιωνίας ζωής. **Αν όμως πενθούμε πολύ και οδυρόμαστε για την έξοδο των δικών μας** με δάκρυα, αμαρτάνουμε με αυτά, διότι **δηλώνουμε την πίστη μας στον Χριστό και την ελπίδα μας σε Αυτόν μόνο με τα λόγια και όχι με όλη την καρδιά** και την σταθερή σκέψη μας, όπως λέγει ο θείος προφήτης: «*Πιστεύω του ιδείν τα αγαθά Κυρίου εν γη ζώντων*» [5]. Ο θείος Παύλος μας διδάσκει ποια είναι αυτά τα αγαθά και πόσο θαυμάσια είναι λέγοντας: «*Α οφθαλμός ουκ είδε και ούς ουκ ήκουσε και επί καρδίαν ανθρώπου ουκ ανέβη, α ητοίμασεν ο Θεός τοις αγαπώσιν αυτόν*» [6].

Αν όμως τα θεία αγαθά είναι εντελώς άρρητα και ακατάληπτα, τότε με ποιόν τρόπο ο βασιλέας Δαυίδ μπόρεσε και απέκτησε τόσο δυνατή πίστη σε αυτά; **Μόνο με την τελεία αγάπη, με την οποία αγάπησε, με όλη την ψυχή, με όλη την καρδιά και με όλη την σκέψη και την δύναμή του, τον Δημιουργό των όλων** , όπως λέγει ο ίδιος: «*Αγαπήσω σε, Κύριε, η ισχύς μου. Κύριος στερέωμά μου και καταφυγή μου και ρύστης μου. Ο Θεός μου βοηθός μου, ελπιώ επ' αυτόν, υπερασπιστής μου και κέρας σωτηρίας μου*» [7]. Και πάλι λέγει: «*Ως αγαπητά τα σκηνώματά σου, Κύριε των δυνάμεων. Επιποθεί και εκλείπει η ψυχή μου εις τας αυλάς του Κυρίου*» [8]. Και δείχνοντας την μέγιστη αγάπη του και την επιθυμία του Θεού το δηλώνει με το παράδειγμα λέγοντας: «*Ον τρόπον επιποθεί η έλαφος επί τας πηγάς των υδάτων, ούτως επιποθεί η ψυχή μου προς σε, ο Θεός. Εδίψησεν η ψυχή μου προς τον Θεόν τον ζώντα*» [9]. Και έπειτα, σαν να θρηνεί για την μακρόχρονη διαμονή του σε αυτήν την προσωρινή ζωή, προσθέτει: «*Πότε ήξω και οφθήσομαι τω προσώπω του Θεού; Εγενήθη τα δάκρυά μου εμοί άρτος ημέρας και νυκτός εν τω λέγεσθαί μοι καθ' εκάστην ημέραν· που εστιν ο Θεός σου;*» [10]. Όπως ο πεινασμένος άνθρωπος επιθυμεί πολύ τον άρτο, έτσι και εγώ, λέγει, από την ακατάπαυστη επιθυμία μου με πολλά δάκρυα ελπίζω να γίνω άξιος της γλυκυτάτης θέας του Θεού μου και της απολαύσεως της θείας ομορφιάς Του, όπως το λέγει σε άλλο χωρίο: «*Μίαν ητησάμην παρά Κυρίου, ταύτην εκζητήσω· του κατοικείν με εν οίκω Κυρίου πάσας τας ημέρας της ζωής μου, του θεωρείν με την τερπνότητα Κυρίου και επισκέπτεσθαι τον ναόν τον άγιον αυτού*» [11].

Όποιος ομιλεί έτσι και προσεύχεται με τόση θέρμη, έχει ίσως απομακρύνει τον εαυτό

του από όλες τις άλλες προσωρινές και ψυχοφθόρες ομορφιές της πλάνης αυτού του αιώνος και με όλη την σκέψη του έχει στερεωθεί στην επιθυμία του απροσίτου και στην αγάπη για την απόλαυση της αγαθότητας της θείας χάριτος. Και **μολονότι αυτός ήταν γνωστός βασιλέας περιβεβλημένος με διάφορες απολαύσεις και βασιλική δόξα, τίποτα από αυτά δεν μπόρεσε να τον αποσπάσει από την αγάπη προς τον Θεό και την επιθυμία των αιωνίων αγαθών** . Γι' αυτό και λέγει, «*κρείσσων ημέρα μία εν ταίς αυλαίς σου υπέρ χιλιάδας· εξελεξάμην παραρριπτείσθαι εν τω οίκω του Θεού μου μάλλον η οικείν με εν σκηνώμασιν αμαρτωλών*» [12]. Ποια άλλα σκηνώματα αμαρτωλών εννοεί, αν όχι τα μεγαλοπρεπή κτίρια και τις τεράστιες οικοδομές εκείνων, που ύστερα από αυτόν βασίλεψαν άνομα και θεομίσητα στα Ιεροσόλυμα και την Σαμάρεια και σε όλη την Ιουδαία; Αυτός ο μακάριος βασιλέας, διαθέτοντας την προφητική ικανότητα, προέβλεψε όλη αυτήν την ασέβεια, στην οποία έπεσαν ύστερα από αυτόν όλοι οι ασεβείς βασιλείς, από τους οποίους ο πιο ασεβής ήταν εκείνος, ο οποίος είχε υπερβεί με την ασέβειά του όσους ασεβούσαν προηγουμένως και έπειτα δοξάστηκε με την μετάνοιά του, ο Μανασσής, που για πενήντα δύο ολόκληρα χρόνια αδιαφορούσε για τον νόμο του Θεού και μόλυνε τον ναό του Θεού με θυσίες στα είδωλα [13]. Αλλά αρκετά γι' αυτά.

Εμείς όμως έχοντας στην Αγία Γραφή αυτές τις νουθεσίες, τις παρηγορίες και τα παραδείγματα του θεαρέστου βίου, **ας απομακρύνουμε από την σκέψη μας κάθε θλίψη, ραθυμία και κάθε άλλη αφοσίωση στις προσωρινές και άχρηστες ομορφιές αυτής της μάταιης ζωής, γιατί αυτές μας αποτρέπουν από την απόλαυση των αρρήτων αιωνίων αγαθών. Ας αγαπήσουμε την δόξα, την τιμή και τον έπαινο, που έχει ετοιμάσει για μας στους ουρανούς ο Θεός, και όχι αυτά που προβάλλονται από τους ανθρώπους και τα κυνηγούμε με κάθε τρόπο από την μεγάλη ανοησία μας, εξευτελίζοντας τον εαυτό μας, κολακεύοντας τον καθένα που βρίσκεται στην εξουσία και αποσιωπώντας τις αδικίες του**. Αν όμως δεν τον ντρεπόμασταν, θα μπορούσαμε να τύχουμε επαίνου από τον Θεό και συνάμα να αποτρέψουμε και εκείνον από κάθε κακό και κάθε αδικία, νουθετώντας τον και υπενθυμίζοντάς του την φοβερή δικαιοσύνη του αδέκαστου Κριτή, του Ιησού Χριστού, όταν ανοίξει «*απ' ουρανού οργή Θεού επί πάσαν ασέβειαν και αδικίαν ανθρώπων*» [14]. Φοβερός είναι αυτός ο λόγος, αγία μητέρα, και άξιος κάθε τηρήσεως για όλους τους ανθρώπους, και ιδιαίτερα για μας τους ευσεβείς, που δεχθήκαμε να ακολουθήσουμε τον τέλειο νόμο του Σωτήρος Χριστού, που μας διατάζει: «*Εισέλθετε διά της στενής πύλης*» [15], δηλαδή **με την τιμία ζωή και την θεάρεστη παρουσία την στολισμένη με την εκούσια παραίτηση από τα αγαθά του βίου**. Αυτήν αγάπησαν με όλη την ψυχή τους και την εφάρμοσαν με τον λόγο και την πράξη όχι μόνο οι πολλοί όσιοι και θεοφόροι άνδρες, που έζησαν σε απόμακρες ερήμους, αλλά και οι πολλές ευγενείς και έντιμες γυναίκες. Αυτές μάλιστα περιφρόνησαν κάθε ομορφιά της ζωής και την αφθονία της περιουσίας τους, τον πλούτο και την δόξα, τους γονείς, τους συγγενείς και τους φίλους, την πατρίδα και την ίδια την νεότητά τους, και με όλη την ψυχή και όλη την

καρδιά τους ακολούθησαν τον αθάνατο και πάναγνο Νυμφίο τους. Προηγουμένως μοίρασαν όλα τα πλούτη τους και όλα τα υπάρχοντά τους σε πτωχούς και ορφανούς σύμφωνα με την σωτήρια εντολή του Νυμφίου τους, ο οποίος είπε στον γνωστό πλούσιο νέο: «*Ει θέλεις τέλειος είναι, ύπαγε πώλησόν σου τα υπάρχοντα και δος πτωχοίς, και έξεις θησαυρόν εν ουρανώ και δεύρο ακολούθει μοι*» [16]. Αυτήν την σωτήρια εντολή τήρησαν πολλές ευγενείς γυναίκες, όπως η αείμνηστη Συγκλητική [17], η Μελάνη [18], και η Διονυσία [19], τις οποίες μιμήθηκες διαλέγοντας τον ίδιο δρόμο.

Εύχομαι να σε αξιώσει ο Κύριος να διάγεις μέχρι τέλους, με οσιότητα, αλήθεια και ελεημοσύνη για τους ενδεείς, ώστε να δεχθείς και εσύ στους ουρανούς από τον Νυμφίο σου Χριστό, ανάλογη με αυτές δόξα και στέφανο. Αμήν.

Παραπομπές:

1. Ψαλμ. 15, 8.

2. Α΄ Θεσσ. 4, 13-14.

3. Μαρκ. 16,16.

4. Μαρκ. 16,16.

5. Ψαλμ. 26, 13.

6. Α΄ Κορ. 2, 9.

7. Ψαλμ. 17, 2-3.

8. Ψαλμ. 83, 2-3.

9. Ψαλμ. 41, 2-3.

10. Ψαλμ. 41, 3-4.

11. Ψαλμ. 26, 4.

12. Ψαλμ. 83, 11.

13. Βλ. Δ΄ Βασ. 21,1-18. Β΄ Παρ. 33,1-20.

14. Ρωμ. 1,18.

15. Ματθ. 7, 13.

16. Ματθ. 19, 21.

17. Για τον βίο της αγίας Συγκλητικής βλ. ΜΕΓΑΛΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ, Βίος και πολιτεία της αγίας και μακαρίας και διδασκάλου Συγκλητικής, PG 28,1488-1557. Εκδόσεις του βίου της κ.α. βλ. στού FR. HALKIN, Bibliotheca Hagiographica Graeca [Subsidia Hagiographica 8a], τ.II, Bruxelles 19533, σ. 261, αριθμ. 1694, 1694a.

18. Για την αγία Μελάνη η Μελανία βλ. ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΛΕΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, Η προς Λαύσον ιστορία περιέχουσα βίους οσίων πατέρων, PG 34,1225A-1228D, H. DELEHAYE, «S. Melaniae iunioris. Acta graeca – Βίος της οσίας Μελάνης», Analecta Bollandiana 22 (1903) 7-49. M. RAMPOLLA DEL TINDARO, Santa Melania Giuniore sematrice Romana, Roma 1905. ΣΥΜΕΩΝ ΛΟΓΟΘΕΤΟΥ, ΤΟύ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ, Βίος και πολιτεία της οσίας Μελάνης της Ρωμαίας, PG 116, 753-793.

19. Η Διονυσία υπήρξε διακόνισσα στην αρχαία Εκκλησία. Το ονομά της δεν περιλαμβάνεται στα Συναξάρια και Αγιολόγια της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Βλ. σχετικά Svjataja Olimpiada i drugie diakonissy drevnej Gerkvi (αγία Ολυμπιάδα και οι άλλες διακόνισσες της αρχαίας Εκκλησίας), εκδ. Μετοχίου της Λαύρας του Αγίου Σεργίου στην Μόσχα, Μόσχα 2010.

(ΑΓΙΟΥ ΜΑΞΙΜΟΥ ΓΡΑΙΚΟΥ ΛΟΓΟΙ, Ιερά Μονή Βατοπαιδίου)

(Πηγή ψηφ. κειμένου: wra9.blogspot.com*)*